

Inleiding op de dienst

De carrouseldiensten van dit jaar hebben als thema: 'Voedsel voor de ziel'.

Dat voedsel is onderverdeeld in 'Water, wijn en brood'.

Vanmorgen gaat het over water.

We kunnen niet zonder water; vandaar dat 'water' in de Bijbel staat voor de Thora en dat Jezus zegt dat hij het levende water is, m.a.w. hij geeft handen en voeten aan de Thora.

Hij is het levende voorbeeld.

Maar wat als er te kort aan water is? Of een teveel?

Er is ook een gevaar aan water...

Begin februari is in ons land voor altijd verbonden met de watersnoodramp in 1953.

De ramp waarbij zoveel mensen omkwamen. Er waren gelovigen, die deze ramp hebben ervaren als een straf van God. Als een zondvloed die alle zonden wegwaste en waarna een nieuw begin mogelijk was. Mag je zo'n ramp in Gods schoenen schuiven?

We lezen vanmorgen twee verhalen waarin water een rol speelt.

Twee verhalen: beiden gaan over een crisissituatie, de één door watertekort (droogte zelfs), de ander over watersnood.

Twee crisissituaties waarin er getwijfeld wordt aan de aanwezigheid van God.

Is God in ons midden of niet?

Er zijn mensen die daar niet aan twijfelden in het verleden (Gott mit uns / God, Nederland en Oranje) en ook nu niet twijfelen (God bless America) en God als het ware bij de hand nemen. En jij/wij?

*'Ruwe stormen mogen woeden,
alles om mij heen zij nacht,
God, mijn God zal mij behoeden,
God houdt voor mijn heil de wacht'* (lied 445 v.3 in LvdK)

Kent u het nog?

Ik heb het vroeger in het volste vertrouwen gezongen – het was voor mij een waarheid.

Terwijl ik dit zeg, hoor je dat ik in de 'verleden tijd' spreek. Betekent dat dat ik het nu niet meer kan zingen? Dat ik dit niet meer geloven en/of belijden kan?

Ik ben die zekerheid inderdaad kwijt, maar dat wil niet zeggen dat ik niet meer geloof...

Het valt me op dat je in beide voorgelezen Bijbelgedeeltes niets van die zekerheid terugvindt, maar dat daar juist de vraag centraal staat: is de Eeuwige in ons midden of niet?

Een vraag waar ik vroeger niet over nadacht, omdat ik het zeker wist. Natuurlijk is de Eeuwige in ons midden. Zonder twijfel.

Maar voor mij is geloven geen 'zeker weten' meer.

Er gebeurt te veel in de wereld, om me heen, waardoor die vraag 'is de Eeuwige in ons midden of niet?' een vraag is die ik herken.

Het is een andere vraag dan 'bestaat God wel?'. Bij alles wat er gebeurt in de wereld is dat een verzuchting die ik vaak hoor – als God bestaat, waarom laat hij dit allemaal toe?

Maar de vraag naar het bestaan van God is een andere dan de vraag of God in ons midden is.

Als je spreekt over het bestaan van God, dan gaat het om grip te krijgen op God.

Als iets bestaat, kun je het pakken. God bestaat niet zoals iets of iemand anders in onze werkelijkheid bestaat. Je kunt hem niet (be-)grijpen.

Dat hebben we in het verleden wel geprobeerd: door te spreken over God 'de Almachtige' hebben we ons hele hebben en houwen in zijn handen gelegd. Maar intussen zijn wij mensen steeds machtiger geworden en hebben we zo macht naar ons toegetrokken, als het ware afgeknabbeld van de Almacht, waardoor God steeds minder macht overhield.

En nu vragen we ons af of hij wel bestaat....we zijn onze grip op God kwijt.

Maar als je je afvraagt of de Eeuwige in ons midden is, is dat een vraag van een andere orde.

Denk maar aan het lied 'Ubi caritas' daar waar liefde is, is God in ons midden. Of het gedicht dat ik heb voorgelezen als drempelgebed:

Waar twee of drie in uw naam geloof delen, hoop koesteren, elkaar de hand toesteken, elkaars zwakte dragen, elkaar levenskracht geven, dáár bent U in hun midden...

Dan gaat het er om of God te ervaren is, nabij is. Niet of God grip heeft op de crisissituatie waarin je verkeert, maar of je de Eeuwige kunt ervaren door mensen om je heen.

Laten we kijken hoe dat in onze Bijbelverhalen wordt verteld.

In Exodus 17 treffen we een wanhopig en dorstig volk aan, midden in de woestijn. Na de spectaculaire redding en uittocht uit Egypte, de bevrijding uit het Angstland, slaat de angst opnieuw om hun hart: er is geen water en zo dreigen ze alsnog om te komen in de woestijn.

Is alles voor niets geweest?

Het volk richt zich tot Mozes; hij is degene geweest die hen uit Egypte heeft bevrijd – dus hij is ook het adres van hun verwijten en frustratie. *Geef ons te drinken, geef ons water!*

We weten hoe het afloopt; de redding die er volgt.

Opvallend zijn de afsluitende woorden van de verteller aan het einde van dit gebeuren: *Mozes noemde die plaats Masa en Meriba, omdat de Israëlieten Mozes daar verwijten hadden gemaakt en omdat ze daar de Eeuwige op de proef hadden gesteld door te vragen: is de Eeuwige in ons midden of niet? (Ex.17:7).*

Masa = oefenoord, Meriva = twist

Ze hadden de Eeuwige op de proef gesteld: met als doel of hij zijn naam (de Eeuwige, de Aanwezige) wel waarmaakt, of de Heer in ons midden is of niet?

In het andere verhaal gaat het water te keer en dreigt zijn vernietigend werk te doen: de boot waarin Jezus en zijn discipelen zijn, dreigt te vergaan. Het was het idee van Jezus om het meer over te steken.

Tijdens die tocht gaat het mis: de boot komt vol water te staan en dreigt te zinken.

Maar - staat er dan – *hij lag achter in de boot op een kussen te slapen (Mk 4v38).*

Die tegenstelling: de paniek van de discipelen, die hun einde zien naderen, hun dood in de ogen zien ←→ Jezus die ligt te slapen alsof er niets aan de hand is....

Ze maken hem wakker en zeggen (verwijtend? geërgerd?): *Meester, kan het u niet schelen dat we vergaan?*

Jezus spreekt de wind en het meer toe: het doet je denken aan het scheppingslied.

De aarde was nog woest en doods en de duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. God zei....er moet licht komen .... En er was licht. De 1^e dag.

Markus vertelt dit verhaal ook zo: door de woorden die Jezus uitspreekt wordt de crisis bezworen: de wind gaat liggen en het meer wordt stil. De dag breekt weer open.

De vraag die Jezus stelt aan zijn leerlingen is dan: *waarom hebben jullie zo weinig moed? Geloven jullie nog steeds niet?* (Mk 4v40).

Het Griekse woord (deilos) dat vertaald is met 'weinig moed' betekent meer: zwak geloof, m.a.w. bij tegenslagen je beklagen. Zoals we dat nu vaak horen: bestaat God wel, waarom laat hij die ellende toe en grijpt hij niet in?

Geloven jullie nog steeds niet? is het volgende wat Jezus vraagt.

Wat bedoelt hij daarmee, wat is 'geloven'?

Dat je niet in paniek raakt als je in een crisis verkeert?

Dat je de tegenspoed lijdzaam ondergaat en blijft zingen: 'wat God doet, is welgedaan?'

Mag je niet twijfelen?

De Tsjechische theoloog Tomas Halik beweert juist dat twijfel en geloven bij elkaar horen als een tweeling. Ze kunnen niet zonder elkaar.

Wie (of misschien beter: wat) moet je nu geloven?

Geloven is geen levensverzekering voor een voorspoedig leven. Een leven zonder tegenspoed. Beide verhalen vertellen juist over de tegenspoed die je kan overkomen op je reis. Dus dat kunnen we afvinken: geen reisverzekering. Maar wat dan wel?

Gaan we terug naar de vraag: is de Eeuwige in ons midden af niet?

Is de Eeuwige aanwezig tijdens een levenscrisis?

Er zijn overlevenden van Auschwitz die zeggen dat ze ook daar de Eeuwige hebben ervaren.

Navalny schrijft in zijn gevangenis-dagboek dat zijn geloof hem overeind houdt, kracht geeft om het vol te houden. Hoe kan dat?

Mozes, Jezus, Navalny: mensen die blijven geloven op het moment dat het leven bedreigd wordt. Die woorden spreken die het verschil maken en waardoor er redding komt. Is dat niet wat er bedoeld wordt met de vraag: is de Eeuwige in ons midden of niet?

M.a.w. zijn er nog mensen die er in blijven geloven dat ze niet aan de goden overgeleverd zijn? Die leven vanuit de geest die over het water zweefde en zweeft tot op de dag van vandaag?

Geloven is geen 'zeker weten'. Geloven is vertrouwen.

Het vertrouwen dat je niet aan de goden bent overgeleverd, maar aan de Geest die mensen doet spreken; mensen die niet vergeten dat de Eeuwige er ook nog is, maar wel op zijn manier (Ik ben die ik ben). Mensen, die de moed hebben om in een crisis toch het vertrouwen te houden en daardoor anderen kunnen bemoedigen. Niet met een ingevuld godsbeeld (het is gods wil dat...), maar levend vanuit de kracht van de Geest.

De Geest die er vanaf het begin was en nog steeds, ook in onze tijd, mensen aanvuurt.

Zodat we ervaren dat de Eeuwige in ons midden is.